T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/341
KARAR NO : 2024/501
KARAR **TR :** 04/11/2024

ÖZET: 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin üçüncü ve beşinci fıkralarına aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası (b) ve (f) bentleri uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : L. R. K.
Vekili : Av. O. M.
Davalılar : Aksaray Valiliği - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Vekili : Av. S. A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Aksaray ili, Merkez ilçesinde kendisine ait ruhsatlı tekel bayii işlettiğini, yasal sınırlar ve belirlenen saatler dahilinde içki ve benzeri mamul satışı yaptığını, Aksaray Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün 31/01/20204 tarih ve E-54135788-858-13047796 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile 4250 sayılı İspirto Ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aykırı faaliyette bulunulduğundan bahisle, 72.129 TL idari para cezası verildiğini, müvekkilinin Kanunlara aykırı şekilde alkol satışı yapmadığını, buna ilişkin somut delil ve gerekçe bulunmadığını belirterek Aksaray Valiliği, İl Tarım ve Orman Müdürlüğünün 31/01/20204 tarih ve E-54135788-858-13047796 sayılı idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde verdiği cevap dilekçesinde, uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğini ileri sürerek, yargı yolu itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Aksaray İdare Mahkemesi 04/04/2024 tarih ve E.2024/357 sayılı kararı** ile, davalı idarenin görev itirazının reddine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 12. maddesi uyarınca 15 gün içinde uyuşmazlık çıkarılmasının istenebileceğinin davalı idareye bildirilmesine, kararın taraflara tebliğine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dosyanın incelenmesinden, Aksaray ili, Merkez ilçesinde ruhsatlı olarak tekel bayisi işleten davacıya ait işyerinde yapılan denetimde, 4733 sayılı Kanun'un 7/1-B maddesine aykırı davrandığından bahisle 72.129,00-TL idari para cezası verildiği anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda, fiilin karşılığı olarak uygulanacak idari yaptırım, 4733 sayılı Kanunda belirlenirken, yaptırıma karşı açılacak davaya hangi yargı düzeninde bakılacağı da kurala bağlanmış, bir başka deyişle 2577 sayılı Kanuna göre idari yargı yerinde görüleceği açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla dava konusu işleme dayanak oluşturan Kanunda uyuşmazlığın çözümünde görevli mahkemenin gösterilmemesi hali bulunmamakta olup, görevli mahkemenin 4733 sayılı Kanun kapsamında İdare Mahkemesi olması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden HzY+yFV - PDx5rX2 - jJCJpaa - kBMi+g= ile erişebilirsin

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 28/02/2022 tarih ve E:2022/26, K:2022/88 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin görev itirazının REDDİNE, ..."

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Talebi

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. ve 27. madde hükümleri gereğince uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...Somut olayda dava, 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen 72.129,00 TL idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

Konuyla ilgili olarak; 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Alkollü içkiler, tüketilmek veya beraberinde götürülmek üzere on sekiz yaşını doldurmamış kişilere satılamaz veya sunulamaz hükmüne; "Cezalar" başlıklı 7. maddesinde, Kanunun 6 ncı maddesinin; /... / b) Üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen yasaklara aykırı hareket edenlere, on bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar, / .... / idari para cezası verilir. / ...." hükmüne yer verilmiş, Kanun'da idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Diğer taraftan; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06.12.2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, "(1) Bu Kanunun; / a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, / b) Diğer genel hükümleri, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, / uygulanır."; 16. maddesinde, "(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan İdarî yaptırımlar, İdarî para cezası ve İdarî tedbirlerden ibarettir. / (2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."; 19. maddesinde, "(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; / a)Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, / b)İşyerinin kapatılması, / c)Ruhsat veya ehliyetin geri alınması, / d)Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması, / Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır. " hükmü; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinde ise, '"'İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir. /..." düzenlemeleri yer almıştır.

Somut olayda, davacının 18 yaşından küçüklere alkollü içki sattığı ileri sürülerek verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak davanın açıldığı, bu eylemin 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü fıkrasıyla yasaklandığı, aynı Kanun'un 7. maddesinde idari yaptırımın düzenlendiği, bu idari yaptırımlara karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereğince, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması hâlinde uygulanacağından ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezası uygulanmasına ilişkin karara karşı açılan davanın çözümünde de, anılan Kanun'un 27. maddesinin birinci fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden HzY+yFV - PDx5rX2 - jJCJpaa - kBMi+g= ile erişebilirsin

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi istenilmiştir .

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Danıştay Başsavcıcı, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden; tekel bayii olan dâvâcıya, işyerinde yapılan denetim sonucu düzenlenen tutanak esas alınarak, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanûnu'nun 6. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak 18 yaşından küçük kişilere alkollü içki satışı yaptığından bahisle aynı Kanûn'un 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca idârî para cezası verildiği anlaşılmaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanûnu'nun 3. maddesinde, bu Kanûnun idârî yaptırım kararlarına karşı kanûn yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanûnlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, 5326 sayılı Kabahatler Kanûnu'nun, idârî yaptırım kararlarına karşı kanûn yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanûnlarda aksine hüküm bulunmaması hâlinde uygulanacak olup, diğer kanûnlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise bu hükümler uygulanmayacaktır.

Davacıya isnat edilen fiil 4250 sayılı Kanûnun 6. maddesinin üçüncü fıkrasıyla yasaklanmış ve bu fiile ne tutarda idârî para cezası verileceği aynı Kanûn'un 7. maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinde düzenlenmiştir. Dâvâcı hakkında uygulanan idârî para cezası 4250 sayılı Kanûn uyarınca verildiğinden, 4250 sayılı Kanûn'da idârî para cezasına itiraz edilebilecek görevli mahkeme gösterilmediğinden ve 5326 sayılı Kanûn'un 3. maddesinde bu Kanûn'un idârî yaptırım kararlarına karşı kanûn yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanûnlarda aksine hüküm bulunmaması hâlinde uygulanacağı belirtildiğinden, dâvâ konusu idârî para cezasına karşı açılan dâvânın Kabahatler Kanûnu'nun 27. maddesinin birinci fıkrası uyarınca adlî yargı merciince çözümlenmesi gerekmektedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

8. 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları şöyledir:

"(Mülga: 11/1/2001-4619/5 md.; Yeniden düzenleme: 24/5/2013-6487/2 md.)

Alkollü içkiler, tüketilmek veya beraberinde götürülmek üzere on sekiz yaşını doldurmamış kişilere satılamaz veya sunulamaz.

On sekiz yaşını doldurmamış kişiler, alkollü içkilerin üretiminde, pazarlanmasında, satışında ve açık sunumunda istihdam edilemez. Yasal düzenlemeler uyarınca gerçekleştirilen eğitim amaçlı çalışmalar bu hükmün dışındadır.

Alkollü içkiler, otomatik satış makineleri ile satılamaz, her nevi oyun makineleri veya farklı yöntemlerle oyun ve bahse konu edilemez. Bu ürünler basın ve yayın yoluyla tüketicilere satılamaz ve posta ile satış yöntemi kullanılarak gönderilemez. Alkollü içkiler, 22:00 ila 06:00 saatleri arasında perakende olarak satılamaz.

Alkollü içkiler sunum izni verilen yerlerde açık olarak tüketilebilir ve bu yerlerde tesis sınırları dışında tüketilmek üzere alkollü içki satışı yapılamaz. "

9. 4250 sayılı Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (f) bentleri şöyledir :

"(Mülga: 27/3/1969-1137/37-1 md.; Yeniden düzenleme: 24/5/2013-6487/3 md.)
Bu Kanunun 6 ıncı maddesinin;
...

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden HzY+yFV - PDx5rX2 - jJCJpaa - kBMi+g= ile erişebilirsin

b) Üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen yasaklara aykırı hareket edenlere, on bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar, idari para cezası verilir.

...

f) (Ek:28/10/2020-7255/1 md.) Beşinci fıkrasının üçüncü cümlesindeki yasağa aykırı hareket edenlere, altmış beş bin Türk Lirasından üç yüz yirmi bin Türk Lirasına kadar,

idari para cezası verilir."

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden HzY+yFV - PDx5rX2 - jJCJpaa - kBMi+g= ile erişebilirsin

15. Dava, 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak 18 yaşından küçük kişilere gece 22.10 sularında alkollü içki satışı yapıldığından bahisle, 4250 sayılı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (f) bentleri uyarınca verilen 72.129 TL idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

16. Olayda, davanın, 18 yaşından küçük kişilere gece 22.10 sularında alkollü içki satıldığı ileri sürülerek verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, bu eylemin 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin üçüncü ve beşinci fıkralarıyla yasaklandığı, 4250 sayılı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (f) bentlerinde verilecek idari para cezasının düzenlendiği anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, 4250 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4250 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Aksaray İdare Mahkemesince verilen 04/04/2024 tarihli ve E.2024/357 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Aksaray İdare Mahkemesince verilen 04/04/2024 tarihli ve E.2024/357 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden HzY+yFV - PDx5rX2 - jCJpaa - kBMi+g= ile erişebilirsin